

КОЛОНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

**ПІДГОТОВКА ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В УНІВЕРСИТЕТІ: ОСОБЛИВОСТІ
ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА»**

EDITOR IN CHIEF COLUMN

**PREPARATION OF DOCTOR OF PHILOSOPHY AT UNIVERSITY: FEATURES OF
EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC PROGRAMME «PROFESSIONAL
EDUCATION»**

Мінливі умови сучасного ринку праці вимагають наукового забезпечення системи професійної підготовки висококваліфікованих фахівців у вищих навчальних закладах різного типу, що сприятиме переходу людини до більш високих рівнів особистісного та освітнього розвитку, готових до розв'язання комплексних проблем у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності зі спеціальності, а також до проведення власного науково-педагогічного дослідження, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення. Таким чином є основні вимоги до випускників освітнього рівня «доктор філософії» у вітчизняних і зарубіжних університетах.

Цілі освітньо-наукової програми ОНП «Професійна освіта», розробленої у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка, визначають можливості та сферу застосування загальних і фахових компетентностей, що необхідні для розв'язання комплексних наукових проблем професійної діяльності; передбачають створення цілісної системи підготовки доктора філософії в галузі професійної освіти. Цілі ОНП відповідають основній меті діяльності ПНПУ імені В. Г. Короленка, відображеній у Статуті та Стратегії ПНПУ В. Г. Короленка на 2020-2025 рр., від-

The changing conditions of the contemporary labour market require scientific support of the professional training system of highly qualified specialists in higher education institutions of various types, which facilitates the transition of an individual to higher levels of personal and educational development, the readiness for complex problems solving in professional, research-innovative and scientific activities in specialty, as well as conducting the scientific and pedagogical research, which covers its novelty, theoretical and practical significance. Thus, there are some basic requirements for graduates of the educational level “Doctor of Philosophy” in Ukrainian and foreign universities.

The objectives of the educational and scientific training programme (ESTP) “Professional Education”, developed at Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University (PNPU), determine the opportunities and scope of general and professional competencies for complex solving of the scientific issues in the professional activities; the objectives also provide the implication of a holistic system of Doctor of Philosophy (PhD) training in the field of professional education. The objectives of the ESTP correspond to the main goal of PNPU, which is reflected in the Charter and the Strategy of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University for 2020–2025. According to the official docu-

повідно яких значущим компонентом місії закладу вищої освіти (ЗВО), поряд із забезпеченням фундаментального права людини та конституційного права громадян України на вищу освіту є здобуття особою нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентноспроможних концепцій і технологій для розвитку інноваційного суспільства, підготовки сучасних висококваліфікованих фахівців; забезпечення ефективного функціонування наукових підрозділів університету, усебічна підтримка наукових шкіл, що сформувалися в університеті, створення нових науково-дослідницьких центрів і лабораторій як базових осередків проведення наукових досліджень; розширення співпраці з перспективними замовниками та споживачами результатів наукової та інноваційної діяльності структурних підрозділів. У процесі розробки ОНП враховано завдання діяльності ПНПУ імені В. Г. Короленка як потужного багатогалузевого ЗВО, що здійснює інноваційну, освітню, наукову діяльність за різними рівнями вищої освіти, є одним із провідних наукових і методичних центрів регіону, має розвинуту інфраструктуру, сприяє поширенню наукових знань та проводить актуальну й випереджувальну науково-дослідницьку діяльність.

Метою ОНП є здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної роботи зі спеціальності, а також проведення власного наукового дослідження у сфері професійної освіти, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, з публічним його захис-

ments, a significant component of the mission of the higher education institution, along with ensuring the fundamental human rights and the constitutional right of the citizens of Ukraine to higher education, is the acquisition of new scientific knowledge by conducting research aimed to create and implement new competitive concepts and technologies for the innovation society development, for training of modern highly qualified specialists; ensuring the effective functioning of the university science departments, the comprehensive support of university's scientific schools, establishing of new research centres and laboratories as the basic centres for research; expansion of cooperation with customers and consumers of the results of scientific and innovative activities of university structural units. In the process of ESTP developing the main tasks for Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University as a powerful multidisciplinary institution of higher education that carries out innovative, educational, and scientific activities at the different levels of higher education, as one of the leading in the region scientific and methodological centres with a developed infrastructure, that promotes scientific knowledge and conducts topical and advanced research activities, are taken into account.

The purpose of ESTP is a person's acquisition of theoretical knowledge, skills, abilities, and other competencies sufficient to producing ideas, complex problems solving in the professional and research spheres, innovation, mastering the methodology of scientific and pedagogical work in specialty, as well as the conducting and defense of their own research in the field of professional education, the results of which have scientific novelty, theoretical and practical significance. The peculiarity of ESTP is its basing on two concepts of professional education (1 – the concept of vocational

том. Особливістю ОНП є її базування на двох концепціях професійної освіти (1 – концепція професійно-технічної освіти, традиційна для української педагогіки; 2 – концепція професійної освіти в університетах, що реалізується у вітчизняних ЗВО з 1998 року), що обумовлює набуття компетентностей дослідника, які дозволяють здобувачеві успішно використовувати передові освітні та наукові досягнення для забезпечення інтелектуальної мобільності та поповнення особистісних знань, гнучкості під час застосування методів теоретичної та експериментальної роботи, критичного мислення, саморефлексії, прагнення до безперервної освіти й саморозвитку впродовж життя в обставинах мінливості світового освітнього простору. Наукові й теоретичні курси, пов'язані з реалізацією завдань дослідницько-експериментальної роботи та підвищенням її ефективності, а наукову складову програми присвячено виконанню науково-педагогічного дослідження; вона інтегрує ті освітні компоненти, які мають умовну назву «базисні кваліфікації» – знання й розуміння найбільш важливих питань з педагогіки й наук про освіту, методики викладання у ЗВО, вміння обґрунтовувати й реалізувати технології професійної освіти в суміжних галузях знання (економіка, медицина, військова справа, сфера обслуговування тощо).

Враховуючи результати моніторингу ринку освітніх послуг та досвід підготовки кандидатів і докторів наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (усього підготовлено близько 20 докторів і 60 кандидатів педагогічних наук) та підтримуючи кращі надбання, ЗВО долучився до оновлення підготовки наукових кадрів для реалізації означеної програми освітньої діяльності. Тенденції розвитку ринку праці свідчать про потребу такого оновлення у зв'язку з си-

education, traditional for Ukrainian pedagogy; 2 – the concept of university professional education, implemented in domestic universities since 1998), which determines the acquisition of researcher's competencies that allow successful use of advanced educational and scientific achievements to ensure intellectual nobility and enrichment of personal knowledge, flexibility in the applied methods of theoretical and experimental work, critical thinking, self-reflection, the desire for continuous education and self-development throughout life in the changing world of educational space. The scientific and theoretical courses related to the research tasks implementation, experimental work and increasing its efficiency, while the scientific component of the programme is devoted to the implementation of scientific and pedagogical research; it integrates the educational components conditionally named as "basic qualifications" i. e. knowledge and understanding of the most important issues in pedagogy and science of education, teaching methods for a higher education institution, the ability to justify and implement technologies for professional education in the related fields (economics, medicine, military business, service area, etc.).

Taking into account the results of monitoring the market of educational services and the experience of training Candidates and Doctors of Sciences in the specialty 13.00.04 – theory and methods of professional education (in all, about 20 doctors and 60 candidates of pedagogical sciences were trained) and supporting the best achievements, the institution of higher education joined the renewal of scientific personnel training for the implementation of the mentioned above programme of educational activities. The trends in the labour market indicate the need for such an update in connection with systemic reforms in education, which primarily strengthen

стемними реформами в освіті країни, що зумовлюють насамперед употужнення кадрового потенціалу закладів професійно-технічної освіти і коледжів як ЗВО, для обґрунтування якісного навчально-методичного забезпечення інтегрованих курсів з підготовки фахівців в університетах, упровадження їх в освітню практику, здійснення експериментального навчання й моніторингу ефективності досліджень та якості освіти. На Полтавщині функціонує широка мережа навчальних закладів, яка потребує підготовки фахівців третього рівня вищої освіти (університети, академії, інститути, коледжі), а також закладів ПТО (училищ, технікумів, ліцеїв тощо), які є осередками ринку праці цих фахівців. ПНПУ має досвід підготовки кандидатів і докторів педагогічних наук для Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського, Української медичної стоматологічної академії (УМСА), Полтавської державної аграрної академії, Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Кременчуцького педагогічного коледжу імені А. С. Макаренка, Гадяцького коледжу культури і мистецтв ім. І. П. Котляревського, Коледжу управління, економіки і права ПДАА, Полтавського юридичного коледжу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Полтавського базового медичного коледжу, Полтавського кооперативного коледжу. Особливості новітніх тенденцій розвитку (інтелектуалізація ринку праці, управління інноваціями) спеціальності враховано під час щорічних переглядів ОНП за результатами моніторингу вступних кампаній, професійних дискусій зі стейкхолдерами (на засіданнях круглих столів, фахових се-

the human resources for vocational education institutions and university colleges, to justify a high-quality educational and methodological support of integrated training courses in universities, putting them into educational practice, the implementation of experimental training, the research efficiency and quality of education monitoring. There exists a wide network of educational institutions in Poltava region that requires training of specialists at the third level of higher education (universities, academies, institutes, colleges), as well as vocational training institutions (schools, colleges, lyceums, etc.), which are the nuclei of the labour market. PNPУ has its experience in training Candidates and PhDs in Education for the Poltava M. V. Ostrogradsky Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Ukrainian Medical Dental Academy, Poltava State Agrarian Academy, Poltava University of Economics and Trade, National University "Poltava Yuri Kondratyuk Polytechnic", Kremenchuk A. S. Makarenko Pedagogical College, Hadiach I. P. Kotliarevsky College of Culture and Arts, College of Management, Economics and Law of the State Agrarian University, the Poltava Law Institute at National University "Yaroslav the Wise Law Academy of Ukraine", Poltava Basic Medical College, Poltava Cooperative College. The peculiarities of the latest development trends (labour market intellectualization, innovation management) of the specialty are taken into account during the annual review of the ESTP based on the results of admission campaigns monitoring and professional discussions with stakeholders (roundtables, professional seminars, conferences, etc.). The brunch and regional contexts in content analysis (scientific publications, media materials, the results of regional sociological surveys), which contains the requirements for a lecturer of the present day, is taken into

мінарів, конференцій тощо). Галузевий та регіональний контекст у процесі аналізу контенту (наукових публікацій, матеріалів преси, результатів регіональних соціологічних опитувань), який своїм змістом має вимоги до сучасного викладача, враховано під час формулювання цілей навчання, проблематики дисертацій і результатів дослідницької діяльності на ОНП.

Під час формулювання цілей та програмних результатів ОНП було враховано досвід підготовки здобувачів вищої освіти зі спорідненої проблематики в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, Класичному приватному університеті, Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет», Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Університеті Коледжів Копенгагена (педагогічний коледж Наталі Зейл, Данія). На основі аналізу таких програм конкретизовано зміст загальних компетентностей випускників та диференційовано результати навчання як здатності: проєктувати і здійснювати комплексні дослідження на засадах системного наукового світогляду, сформованих знань з філософії наукової діяльності та соціокультурних проблем; критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем; використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами в усній та письмовій формах; створювати та інтерпретувати нове знання через наукове дослідження або інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, діяти в інтернаціональних дослідниць-

account when formulating the learning objectives, dissertations issues and ESTP research results.

Setting the programme objectives and establishing desired results of the ESTP, the experience of university students training in an allied subject areas at the National Pedagogical Dragomanov University, Classical Private University, Sumy A. S. Makarenko State Pedagogical University, State Higher Educational Institution “Donbas State Pedagogical University”, Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University, University Colleges of Copenhagen (Natalie Zeil Pedagogical College, Denmark) was taken into consideration. On the basis of the mentioned programmes analysis, the content of general graduates’ competencies was specified and the learning outcomes differentiated as the following abilities: to design and conduct a comprehensive research based on a systematic scientific worldview, knowledge of philosophy of science and socio-cultural problems; critical analysis and evaluation of current research, the generation of new ideas in research and practical, complex and innovative problems solving; to use the up-to-date methods and technologies of scientific oral and written communication in the Ukrainian and foreign languages; to create and interpret the new knowledge via research or the other advanced teachings of the quality that meets the requirements at national and international levels, to act in international research groups; to generate new ideas (creativity) in solving research and applied problems, including the ones in cross-disciplinary fields, etc.

It was established that the requirements for the results of NQF training at the third level of higher education in specialty on the basis of conceptual and methodological knowledge in the field and at the boundaries of branches of knowledge and professional activities

ких групах; генерувати нові ідеї (креативність) під час вирішення дослідницьких і практичних задач, у тому числі в міждисциплінарних галузях тощо.

Було встановлено, що вимоги до результатів навчання НРК за третім рівнем вищої освіти зі спеціальності на основі концептуальних та методологічних знань у галузі та на межі галузей знань і професійної діяльності повинні передбачати набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, достатніх для здатностей вільного спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеня самостійності; акад.-мічної та професійної доброчесності, послідовної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; безперервного саморозвитку та самовдосконалення; готовності до викладацької діяльності за основними навчальними програмами дисциплін вищої освіти.

ОНП покликане здійснювати підготовку фахівців, які володіють ефективною методологією науково-дослідницької і викладацької діяльності, здатні до вирішення комплексних освітніх і прикладних завдань з професійної освіти; відповідає тій предметній області, в основі якої лежать принципи неперервності освіти впродовж життя, інтеграції, компетентності, побудови індивідуальної траєкторії саморозвитку, що дозволяють сформулювати названі вище фахові можливості. Вона включає чотири компоненти, які забезпечують набуття компетентностей: глибинних знань зі спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант проводить дослідження, зокрема, засвоєння основних концеп-

should provide acquisition by higher education students of competencies sufficient for the ability to communicate with colleagues, the wider scientific community, society as a whole without restrictions on issues related to the field of study and the areas of scientific and expert knowledge; use of the Ukrainian and foreign languages for professional purposes in professional activities and research; demonstrations of significant authority, innovation, a high degree of independence; academic and professional integrity, consistent commitment to the development of new ideas or processes in the advanced contexts of professional and scientific activities; continuous self-development and self-improvement; readiness for teaching activities according to the main curricula of higher education disciplines.

ESTP is designed to train professionals who master the effective research methodology and teaching activities, who are capable for solving complex educational and applied problems in professional education; they correspond to the subject area, which is based on the principles of life-long education continuity, integration, competence, construction of an individual trajectory of self-development, which allow to form the above-mentioned professional opportunities. It includes four components that provide the acquisition of competencies: in-depth knowledge of the specialty (group of specialties) in which a PhD student conducts the research, in particular, mastering the basic concepts, understanding of theoretical and practical issues, the history and current scientific knowledge of professional education, mastering the terminology of the researched scientific direction; general scientific (philosophical) competencies aimed at forming a systemic scientific worldview, professional ethics and general cultural world outlook; universal skills of a researcher (oral and written

цій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань із професійної освіти, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку; загальнонаукових (філософських) компетентностей, спрямованих на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду; універсальних навичок дослідника (усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, організації та проведення різних типів і форм навчальних занять, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами, складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності тощо; мовних компетентностей для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з професійної освіти. Здобувачі набувають здатностей виконувати професійні функції, приймати обґрунтовані рішення у складних і непередбачуваних умовах, керуватися принципами академічної доброчесності.

Здобувачі вищої освіти рівня доктора філософії проходять виробничу викладацьку практику, метою якої є набуття навичок здійснення навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти й формування вмінь викладацької діяльності, зокрема – викладання спеціальних дисциплін, організації освітньої діяльності студентів, науково-методичної роботи. Результатами практики є набуті компетентності: використовувати різні способи структурування й подання навчального матеріалу, активізації навчальної діяльності студентів, різнопланові методи і

представлення результатів дослідження в українській, організації та проведенні різних типів і форм класів, застосування сучасних інформаційних технологій у дослідженні, управлінні дослідницькими проектами, оформленні заявок на фінансування досліджень, реєстрації інтелектуальної власності, тощо; мовних компетентностей для презентації та обговорення результатів наукової роботи в іноземній мові (англійській або іншій відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іноземномовних наукових текстів з професійної освіти. Здобувачі набувають здатностей виконувати професійні функції та приймати рішення в складних і непередбачуваних умовах, керуватися принципами академічної доброчесності.

Докторанти проходять виробничу практику, метою якої є набуття навичок здійснення навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти й формування вмінь викладацької діяльності, зокрема – викладання спеціальних дисциплін, організації освітньої діяльності студентів, науково-методичної роботи. Результатами практики є набуті компетентності: використовувати різні способи структурування й подання навчального матеріалу, активізації навчальної діяльності студентів, різнопланові методи і

прийоми викладацької діяльності у закладі вищої освіти; систематизувати навчальні та виховні завдання; складати вправи, задачі, тести з різних тем; застосовувати сучасні освітні технології. До змісту практики входять завдання: знайомство з організацією освітнього процесу у ЗВО; вивчення досвіду роботи провідних викладачів ЗВО під час відвідування занять із різних дисциплін; розробка змісту навчальних занять, методична робота; самостійне проведення різних видів навчальних занять, самоаналіз; участь в оцінюванні якості виконання різних видів роботи практикантами; індивідуальна робота зі студентами, консультування, організація самостійної роботи здобувачів та своєчасне узагальнення цих результатів разом із науковим керівником.

Важливим складником професійної підготовки доктора філософії в університеті є формування навичок соціальної взаємодії та міжособистісного спілкування, що сприяють становленню професіоналів-лідерів у галузі професійної освіти. Зміст навчальних дисциплін «Філософія та методологія науки», «Теорія та методика наукової аргументації», «Універсальна науководослідницька підготовка», «Сучасний науковий дискурс», «Інформаційні технології в освіті та науці», «Економіка інтелектуальної власності та управління інноваціями», «Іноземна мова в науковій діяльності» дозволяє формувати не лише фахові компетентності, але й соціальні навички (soft skills), до яких належать: здатність до колективних дій та організації соціальної взаємодії; знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами в галузі; уміння постійно збагачувати власне мовлення, застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності, розвивати активну жит-

ing of various types of training sessions, self-analysis; participation in assessing the quality of performance of various types of work by the trainees; individual work with students, consulting, organization of independent work of PhD students and timely generalization of the results together with the supervisor.

An important component of a Doctor of Philosophy professional training at university is the formation of skills of social interaction and interpersonal communication, which contribute to the formation of professional leaders in the field of professional education. The content of such courses as “Philosophy and Methodology of Science”, “Theories and Methods for Scientific Argumentation”, “Universal Research Training”, “Modern Scientific Discourse”, “Information Technology in Education and Science”, “Economics of Intellectual Property and Innovation Management”, “Foreign language in Scientific Activities” allows to form not only professional competencies, but also social skills (soft skills), among which are: the ability to act collectively and organize social interaction; the knowledge of the basic methods and means of interpersonal communication, speech styles, practical experience of communication in different languages in the field of study; the ability to constantly enrich one’s speech, and to apply information and communication technologies in professional activities, the ability to develop an active life position and leadership qualities; the ability to develop the strategy and tactics of professional behaviour and activities, taking into account the interests of the team, teamwork skills. Teaching the disciplines, the lecturers use the “context-practice” method, which simulates the conditions arising in the course of their professional activities; the project method, which contributes to the independence of PhD candidates’ thinking; active analysis of scientific problems, which require as-

теву позицію та лідерські якості; уміння виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки та діяльності з урахуванням інтересів колективу, навички роботи в команді. Під час викладання дисциплін викладачі використовують метод «контекст-практики», що імітує умови, які виникають у ході професійної діяльності; метод проєктів, який сприяє виробленню незалежності мислення здобувачів; активний аналіз наукових проблем, які вимагають оцінки в контекстах професійної освіти.

Повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької діяльності забезпечено засобами змісту навчальних дисциплін «Теорія та методика наукової аргументації», блок курсів універсальної науково-дослідницької підготовки, «Компетентнісний підхід в освіті», які надають здобувачам можливості вільно оперувати основними концепціями, теоріями, тенденціями розвитку філософії й методології наук про освіту, змістом сучасних дискусій з питань професійної освіти, методами критичного аналізу й оцінки актуальних наукових досягнень для побудови власних теоретичних моделей, логічних схем технологій удосконалення досліджуваних явищ і процесів освітньої дійсності щодо обраних предметів досліджень, з'ясування педагогічних та організаційно-управлінських умов покращення їхнього стану. Зміст дисципліни «Методика експериментального дослідження в теорії і практиці підготовки фахівців» сприяє ефективному застосуванню знань та розумінь – формулювати концепцію наукового дослідження, визначити етапи експериментальної роботи, організувати пошук, відбір і обробку наукової інформації, емпіричних даних та їх інтерпретацію й узагальнення. Педагогічний супровід і підтримка досліджень науковими керівниками з опорою на зміст дисциплін ОНП допомагає аспірантам

assessment in the contexts of professional education.

Full training of PhD candidates for research activities is provided by means of such disciplines as “Theory and Methods of Scientific Argumentation”, the courses of universal research training, “Competence Approach in Education”, which give the students an opportunity to operate freely the basic concepts, theories and trends of philosophy, science of education methodology, the content of modern discussions on professional education, methods of critical analysis and evaluation of current scientific advances to build the theoretical models, logical schemes of technologies for improving the studied phenomena and processes of educational reality in selected research subjects, clarifying pedagogical, organizational, and managerial aspects for improving their conditions. The content of the discipline “Methods of Experimental Research in the Theory and Practice of Training” contributes to the effective application of knowledge and understanding concerning formulating the concept of scientific research, determining the stages of experimental work, organizing searching, selecting and processing of scientific information, empirical data and their interpretation and generalization. Pedagogical background and support of a research by supervisors based on the content of the disciplines of the educational and scientific preparation programme helps the PhD students to assess adequately their own scientific achievements, to perform and defend their dissertations.

The scientific activity of PhD candidates who obtain the degree under the ESTP “Professional Education” mostly corresponds to the research directions of their scientific supervisors. There are three multidisciplinary scientific schools in the specialty “Scientific Bases of Integration of Pedagogical and Culturolog-

адекватно оцінити власні наукові надбання, якісно виконати і захистити дисертаційну роботу.

Наукова діяльність аспірантів ОНП «Професійна освіта» здебільшого відповідає напрямам дослідження наукових керівників. На спеціальності працюють три багатопрофільні наукові школи: проф. Л. Кравченко «Наукові основи інтеграції педагогічного і культурологічного знання»; проф. М. Гриньової «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності»; проф. Є. Кулика «Інтелектуалізація трудового навчання». Очільники цих шкіл пропонують напрями досліджень при оновленні ОНП щорічно і вступники реалізують бажання та потребу працювати з цих напрямів (наприклад, аспірант А. Туник обрав напрям, запропонований у 2018 р. проф. Є. Куликом, аспірант Д. Соколов – проф. М. Гриньовою). Наукові керівники, які набувають досвіду, є активними дослідниками, мають публікації із запропонованих щорічно при оновленні ОНП наукових напрямів досліджень; це стосується професорів В. Оніпко, А. Ткаченка, Н. Сас, П. Хоменка. Про таку відповідність свідчить співпадіння ключових слів провідних публікацій наукових керівників і здобувачів, а також аналіз статей, опублікованих у наукових журналах «Вища школа», «Ukrainian professional education», «Витоки педагогічної майстерності», «Імідж сучасного педагога» у співавторстві аспірантів і їхніх наукових керівників.

Наукові керівники аспірантів на ОНП керують дослідницькими проектами на рівні країни: проф. М. Гриньова – керує прикладним науководослідним проектом за державним замовленням «Модель професійної підготовки майбутнього вчителя Нової української школи» (державний реєстраційний № 0119U002281) (2019-2021 рр.); низку наукових тем зареєстровані

ical Knowledge” headed by prof. L. Kravchenko; “Self-regulation as a Basis for Successful Pedagogical Activity” headed by prof. M. Grynyova, “Intellectualization of Labour Training” headed by prof. E. Kulyk. Annually updating the ESTP, the heads of the scientific schools offer to the postgraduates the research areas and the entrants realize their research desire and needs (for example, a PhD candidate A. Tunyk chose the field suggested in 2018 by professor E. Kulyk, a PhD candidate D. Sokolov followed professor M. Grynyova’s idea). The experienced supervisors are active researchers, they have scientific publications in the research areas suggested to their students when updating the ESTP; it concerns professors V. Onipko, A. Tkachenko, N. Sas, P. Khomenko. The mentioned correspondence is evidenced by a coincidence of the key words in the core publications of the supervisors and PhD candidates, as well as by the analysis of articles published in such journals as “Higher School”, “Ukrainian Professional Education”, “The Sources of Pedagogical Skills”, “Image of Modern Teacher” co-authored by the PhD candidates and their supervisors.

The supervisors of PhD candidates under the ESTP lead the research projects at the national level: prof. M. Grynyova supervises an applied research project under the state order “Model of Professional Training of Future Teachers for the New Ukrainian School” (state registration № 0119U002281) (2019–2021); a number of scientific topics are registered in Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information among them: “Methodological and Theoretical Foundations and Organizational Methodological Mechanisms of Modernization of the Education System of Poltava Region” (state registration № 0116U002583) under academic su-

в УкрІНТЕІ: «Методолого-теоретичні основи та організаційно-методичні механізми модернізації системи освіти Полтавщини» (державний реєстраційний № 0116U002583) – керівник Л. Кравченко, учасники – П. Хоменко і В. Оніпко; «Перспективи модернізації фахової підготовки майбутніх викладачів професійної освіти» (державний реєстраційний № 0117U003229) – керівник Є. Кулик, учасники – наукові керівники І. Савенко, Т. Борисова, П. Кузьменко. Щорічно в рамках цих проектів публікуються близько 20 наукових статей, близько 25 статей у матеріалах конференцій, відбувається впровадження результатів біля 10 дисертаційних робіт.

Перспективними напрямками розвитку ОНП вважаємо підтримку і продовження стратегічної тенденції ПНПУ – надання уваги інноваційному навчальному процесові та актуальним науковим дослідженням, що відображено в місії ПНПУ. Цьому відповідає тривала традиція постійної підтримки наукової спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, надбання в розвитку якої у 2016 році покладено в основу розробки ОНП «Професійна освіта». ПНПУ має реальні можливості забезпечення цієї програми висококваліфікованими науковими кадрами та реалізації її науково-дослідницького складника науковими керівниками, що мають потужні наукові школи з професійної освіти, продовжують розвиток цього напрямку досліджень, демонструють вагомість у регіональному і всеукраїнському науково-педагогічному контекстах. Такий науковий потенціал забезпечує відкриття разових спеціалізованих рад та має перспективу створення постійно діючої спеціалізованої вченої ради зі спеціальності «Професійна освіта». До перспектив розвитку ОНП також відносимо міжнародне партнерство в дослідженнях з професійної освіти і того широкого

півиснення Л. Кравченко, члени команди дослідження є П. Хоменко і В. Оніпко; «Prospects for Modernization of Professional Training of Future Teachers of Vocational Education» (state registration № 0117U003229) under academic supervision of E. Kulyk, the members of research team are I. Savenko, T. Borisova, P. Kuzmenko. About 20 scientific articles are published annually within the framework of the mentioned projects, and about 25 articles in proceedings of the conferences, the results of about 10 dissertations are implemented.

We consider the support and continuation of the strategic tendency of PNP as encouraging the innovative educational process and topical scientific researches, that is reflected in the mission of PNP, to be promising areas of development of the educational and scientific training programme. It corresponds to the long tradition of constant support of the scientific specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education, the development of which in 2016 formed the basis for the educational and scientific training programme “Professional Education”. PNP has real opportunities to provide the programme with its highly qualified research staff and to implement the research component of the ESTP by PhD supervisors who have strong scientific schools of professional education and who continue to develop the research area, demonstrating its importance in regional and national scientific and pedagogical contexts. Such scientific potential provides the opening of one-time specialized councils and has the prospect of creating a permanent specialized scientific council in the specialty “Professional Education”. The prospects for the development of the ESTP also include international partnership in research on professional education and the broad cross-disciplinary field of knowledge.

міжпредметного поля, в якому функціонує ця галузь знань.

Пропонуємо для обговорення:

– шляхів і засобів активізації участі аспірантів у міжнародних програмах академічної мобільності, які діють в університеті, а також нових зв'язків наукових керівників і аспірантів з колегами в Європі і світі на найближчий період;

– покращення роботи в університеті з міжнародними партнерами з Данії, Польщі, Німеччини, країн Балтії, підвищення міжнародного статусу фахових видань ПНПУ, публікування викладачами і науковими керівниками у співавторстві з аспірантами статей у міжнародних наукових виданнях;

– удосконалення підходу до дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, заснованого на індивідуалізації формування освітньої траєкторії кожного аспіранта та забезпеченні вибору ним навчальних курсів, які узгоджують професійну освіту з тими фаховими галузями, для яких виконується кожне дослідження – медициною, правознавством, фізичною культурою, військовими науками, сільським господарством, сферою обслуговування тощо;

– пошук комбінованого варіанту проходження виробничої викладацької практики (частково – на робочому місці аспіранта, частково – в ПНПУ);

– обрання вибіркового дисциплін у своєму ЗВО, якщо аспірант працює у вищому навчальному закладі і там існує контент, суголосний ОНП або в тому ЗВО, в якому він проводить експериментальну роботу.

We offer for discussion:

– the ways and means to increase in the nearest future the participation of PhD candidates in the international academic mobility programmes operating at the university, as well as the new links between supervisors and PhD candidates with their colleagues in Europe and the world;

– improving the cooperation of the university with the international partners from Denmark, Poland, Germany, the Baltic States, raising the international status of the professionally oriented publications of PNPU, publishing the articles by the faculty and supervisors in co-authorship with their PhD candidates in international scientific journals;

– improving the approach to the elective disciplines for PhD candidates, based upon the individualization of the educational trajectory of each doctoral student and ensuring his choice of the courses that harmonize vocational education with the professional fields of each research performed in medicine, law, physical education, military sciences, agriculture, service sphere, etc.;

– search for a combined option for vocational teaching practice (partly at the PhD student's workplace, and partly in PNPU);

– the choice of elective courses at their higher education institutions, if a PhD student works at a higher education institution that covers the similar to the educational and scientific training programme content or at a higher education institution where he undertakes the experimental work.

Любов Кравченко

Liubov Kravchenko